

UUSI TYÖTURVALLISUUSLAKI (738 / 2002) REHTORIN / MUUN ESIMIEHEN SEKÄ OPETTAJAN KANNALTA www.finlex.fi, katso myös Euroopan työterveys- ja turvallisuusvirasto <http://fi.osha.eu.int>

Vuoden 2003 alusta voimantulleen uudistetun lain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennaltaehkäistä ja torjua tapaturmia, ammattitautteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden haittoja.

Lakia voidaan tarkastella sekä työnantajaa velvoittavana että johtamista, muuta toimintaa ja henkilöstöpolitiikkaa ohjaavana säädöksenä. Työsuojeluun ja muuhun yhteistoimintaan laki antaa toiminnallisia välineitä.

Työturvallisuuslaki ja työpaikkaa koskevat säännökset on pidettävä työntekijöiden nähtävinä työpaikoilla (67§). Sama koskee mm. työterveyshuoltolakia sekä työterveyshuoltosopimusta ja työpaikkaselvitystä.

SOVELTAMISALA (2 § –7 §)

Lakia sovelletaan yleisesti kaikkeen palkkatyöhön ja oppisopimuskoulutukseen. Soveltamisalaan kuuluu myös työntekijän kodissa tehtävä työ sellaisissa tehtävissä, joissa työsopimuksen mukaan työntekijän on itse mahdollista valita työntekopaikkansa. Kotityön turvallisuuden osalta työnantajan vastuuta on kuitenkin rajoitettu. Näyttää siltä, että opettajan kotityö ei pääsääntöisesti tule soveltamisalan piiriin.

Laki koskee myös oppilaan ja opiskelijan työtä koulutuksen yhteydessä. Tällä tarkoitetaan laajasti koulutusmuodosta riippumatta erilaista harjoitustyötä ja työhön rinnastettavaa käytännön opetusta, työssä oppimisjaksoja ja työharjoittelua sekä käytännön työelämään tutustumista ja osallistumista.

Soveltamisalaan ei kuulu teoriaopetus opetustunneilla tai luennoilla. Kansalais- ja työväenopistossa ja muilla vastaavilla tavanomaista harrastustoiminnaksi katsottavilla vapaa-ajan kursseilla ei toimintaa voida pääsääntöisesti pitää tässä tarkoitettuna opiskelijan työnä.

Uudistettua lakia opiskelutapaturman korvaamisesta (1318 / 2002) sovelletaan ammatillisessa koulutuksessa, aikuiskoulutuksessa, ammattikorkeakoulussa, yliopistossa, perusopetuksen vuosiluokilla 7 –9 ja lukiossa opiskelemaan. Edellytyksenä on, että tapaturma on sattunut henkilön osallistuessa opetussuunnitelman tai tutkinnon mukaiseen käytännön opetukseen, työssä oppimisjaksoon, työharjoitteluun, näyttötutkintoon tai työelämään tutustumiseen. Laki koskee myös tapaturmaa, joka sattuu matkalla välittömästi oppilaitoksesta tai asunnosta em. paikkaan tai päinvastoin.

LASTEN JA OPISKELIJOIDEN OIKEUS TERVEELLISEEN JA TURVALLISEEN TOIMINTAYMPÄRISTÖÖN

Koulutusta koskevan lainsäädännön (peruskoulu, lukio, ammatillinen opetus) mukaan oppilaille tulee turvata terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Päivähoitolain tavoitteena on mm. tarjota lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö.

Rehtorin / esimiehen ja opettajan vastuusta lapsista ja oppilaista on lisätietoa mm. oppaissa Hyvinvointi opetustyössä ja Päivähoidon työsuojelu- ja kehittämisopas www.tyoturva.fi ja alla mainituissa Opetushallituksen oppaissa

Eduskunnan käsiteltävänä olevan lainsäädännön uudistamisesityksen (HE 205/2002) mukaan koulutuksen järjestäjän on laadittava opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelman toteutumista ja noudattamista on myös valvottava.

Terveysturvallisuuslain (763 / 1994) perusteella terveysturvallisuusviranomaiset voivat tarkastaa mm. onko oppilaitosten ja päiväkotien sisäilma ja lämpötila lasten ja oppilaiden kannalta terveellinen.

Lisätietoa löytyy mm:

Opetusministeriö www.minedu.fi/julkaisut/julkaisusarjat

- Oppilashuoltotyöryhmä 2002
- Terveellisen ja turvallisen opiskeluympäristön laadun arvioinnin perusteet perusopetusta varten 2002
- Turvatyöryhmä 2000

Opetushallitus www.oph.fi:

- Hyvä koulukirjasto (lähetetty kouluille syksyllä 2002)
- Koulun työympäristöselvityslomake 2000
- Kotitalouden opetustilat ja työturvallisuus, 1999
- Käsityön, teknisen työn ja tekstiiliopetuksen työturvallisuusopas, 1994 (uusi tulossa)
- Luonnontieteiden opetuksen tilat ja välineet 1997
- Peruskoulun käsityön opetustilojen suunnitteluopas - tekninen työ ja tekstiilityö, 2002
- Peruskoulun ja lukion kuvaamataidon opetustilojen suunnitteluopas, 1993
- Turvallisuus ja työsuojelu liikunnanopetuksessa, 2001

Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto on julkaissut ohjeen Turvallinen työskentely koululaboratoriossa www.maol.fi

TYÖNANTAJAN ASEMASSA OLEVA TYÖNTEKIJÄ / VIRANHALTIJA (16§)

Työnantaja voi asettaa toisen henkilön hoitamaan edustajanaan lakisääteisiä tehtäviä. Työpaikalla tämä (työnantajan sijainen) on useimmiten rehtori, päiväkodin johtaja tai muu esimies, joka johtaa tai valvoo työtä. Kunnallishallinnossa lain tarkoittama työnantaja on kunta tai kuntayhtymä eli luottamushenkilöt, kunnanjohtajat, virastojen ja laitosten päälliköt sekä keski- ja työnjohto.

Työnantajan tulee määritellä sijaisen tehtävät ja huolehtia siitä, että tällä on riittävä pätevyys ja työsuojeluasioiden tuntemus (esimiesten koulutus ja perehdytys) sekä asianmukaiset edellytykset kuten riittävät toimivaltuudet. Vastuu ja asema organisaatiossa sekä toimivaltuudet on määritelty yksityisellä työnantajalla ja valtiolla johtosäännössä sekä kunnalla / kuntayhtymässä johto- tai toimintasäännöissä.

Työtapaturma- tms tilanteessa rangaistus kohdentuu siihen työnantajan edustajaan, useimmiten lähiesimieheen, jonka vastuulla kyseinen laiminlyönti tai teko on. Arviointiin vaikuttaa esimiehen asema sekä tehtävien ja toimivaltuuksien luonne ja laajuus.

ERITYISEN TYÖN TEETTÄMISEN TILANTEET

Tiedottaminen ja yhteistoiminta yhteisellä työpaikalla (49 § - 54§)

Työpaikalla, jossa yksi työnantaja käyttää pääasiallista määräysvaltaa ja joilla samanaikaisesti tai peräkkäin työskentelee useamman kuin yhden työnantajan alaisia, tulee työnantajien kunkin osaltaan sekä yhteistoiminnalla ja riittävällä tiedottamisella huolehtia siitä, ettei heidän toimintansa vaaranna työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä.

OAJ:n jäsenistöä koskien yhteisellä työpaikalla määrävässä asemassa oleva työnantaja on yleensä opetustoimi tai sosiaalitoimi. Tämän vuoksi rehtorin / muun esimiehen tulee työnantajan sijaisena varmistaa, että ulkopuolinen työnantaja ja tämän työntekijät saavat tiedot ja ohjeet työpaikan vaara- ja haittatekijöistä sekä turvallisuusohjeista sekä palontorjuntaan, ensiapuun ja evakuointiin liittyvistä toimenpiteistä.

Vapaaehtoistyö (55§)

Jos vapaaehtoistyöntekijä tekee muun kuin työsopimuksen perusteella samaa tai samankaltaista työtä kuin työpaikan työntekijät, on työnantajan soveltuvin osin huolehdittava siitä, ettei tälle aiheudu haittaa tai vaaraa työpaikalla ollessaan. Vapaaehtoistyöntekijällä tarkoitetaan esimerkiksi sellaisen urheiluseuran tai yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijää, jolla on vapaaehtoistyöntekijöiden ohella myös työsopimussuhteisia työntekijöitä. Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa ei yleensä työskentele em. henkilöitä.

TYÖSUOJELUN YHTEISTOIMINTA (17§) JA VALVONTA

Työnantajan ja työntekijöiden on yhteistoiminnassa parannettava ja ylläpidettävä työturvallisuutta työpaikalla. Työnantajan tulee tiedottaa työsuojeluasioista riittävän ajoissa ja käsitellä niitä yhdessä työntekijöiden kanssa. Työntekijöillä on oikeus tehdä aloitteita ja saada niihin palautetta.

Yhteistoimintaa ja valvontaa säädellään laissa yhteistoiminnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (131 / 1973) ja asetuksessa työsuojelun valvonnasta (954 / 1973). Työnantajan tulee nimetä työsuojelupäällikkö, jonka tehtävänä on yhteistoiminnan

järjestäminen, ylläpitäminen ja kehittäminen. Työsuojelupäällikkö ei ole työturvallisuuslain tarkoittama työnantajan sijainen paitsi, jos hänen tehtävänsä on määritelty siten, että hän samalla toimii organisaation vastuullisena esimiehenä työturvallisuusasioissa. Valvontalainsäädännössä mm. määritellään työsuojeluvaltuutetun ja työsuojeluorganisaation tehtävät. Niillä ei kuitenkaan ole vastuuta työturvallisuusasioissa.

Työsuojelua koskevien säännösten ja määräysten noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset, joita ovat Sosiaali- ja terveysministeriö STM www.stm.fi ja työsuojelupiirit www.tyosuojelu.fi. Alakohtaiset työsuojelun yhteistoimintasopimukset täydentävät lain ja asetuksen säädöksiä.

TYÖNANTAJAN YLEISET VELVOLLISUUDET

Työnantajalla on yleinen huolehtimisvelvoite ja vastuu työntekijöiden turvallisuudesta ja terveellisyydestä työssä. Työnantajan on suunniteltava, valittava, mitoitettava ja toteutettava työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä jatkuvasti tarkkailtava työympäristöä, työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta (8§).

Toimintaohjelma (9§)

Vuodesta 1993 lukien jokaisen työnantajan on tullut laatia työsuojelun toimintaohjelma, josta johdetut toimenpiteet on otettava huomioon työpaikan johtamisessa ja kehittämistoiminnassa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa (mm. työsuojelutoimikunnan toimintasunnitelma, työpaikkakohtaiset suunnitelmat) www.tyoturva.fi

Vaarojen selvittäminen / riskinarviointi (10§)

Uutena laissa on työn vaarojen järjestelmällinen selvittäminen ja arviointi sekä sen perusteella toteutettavat toimenpiteet. Laissa ei edellytetä tietyn mallin mukaista menettelytapaa vaan sopiva arviointimenetelmä voidaan valita työnantajakohtaisesti. Asiantuntijana voi toimia mm. työterveyshuolto, jonka laatimaa työpaikkaselvitystä voidaan käyttää arvioinnin tukena www.ttl.fi ja www.tyosuojelu.fi. Samoin apuna voidaan käyttää pelastustoimilain (561 / 1999) ja asetuksen (857 / 1999) mukaisia pelastus- ja turvallisuussuunnitelmia.

Työn suunnittelu (11§ - 15§)

Laissa on lisäksi veloitteita ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin liittyen erityistä vaaraa aiheuttaviin töihin, työympäristön ja työn suunnitteluun, työntekijöille annettavaan opetukseen ja ohjaukseen sekä henkilösuojainten ja muiden laitteiden varaamiseen. Työn suunnittelu tarkoittaa tässä esim. että työsuunnitelmia tai työvuorolistoja laadittaessa

pyritään kuormituksen tasaiseen jakautumiseen. Henkilöstöraportoinnin avulla saadaan mm. tietoja siitä, onko henkilöstön määrä sopiva työmäärään nähden.

TYÖNTEKIJÄN VELVOLLISUUDET JA OIKEUDET (18§ - 23§)

Myös työntekijälle asetetaan omaan ja työtovereiden turvallisuuteen liittyviä velvoitteita. Hänen tulee mm. välttää sellaista muihin työntekijöihin kohdistuvaa häirintää ja epäasiallista kohtelua, joka aiheuttaa heidän turvallisuudelleen ja terveydelleen haittaa tai vaaraa.

Työntekijän tulee viipymättä ilmoittaa työnantajalle ja työsuojeluvaltuutetulle havaitsemistaan puutteista ja mikäli mahdollista myös poistaa tai korjata kyseinen haitta. Lisäksi työntekijän tulee käyttää tarvittavia henkilösuojaimia, käsitellä ohjeiden mukaisesti työvälineitä ja vaarallisia aineita sekä käyttää turva- ja suojalaitteita.

Laki ei kuitenkaan sisällä sanktioita työntekijöille (paitsi laitteen varoitusmerkinnän poistaminen) , vaan siltä osin sovelletaan työsopimuslakia (55 / 2001), palvelussuhdeturvalakia (484 / 1996, kunnallista viranhaltijalakia HE 196/2002) ja valtion virkamieslakia (750 / 1994).

Jos työstä aiheutuu vakavaa vaaraa työntekijän omalle tai muiden työntekijöiden hengelle tai terveydelle, työntekijällä on oikeus pidättäytyä työstä kunnes vaaratekijät on poistettu. Pidättäytymisestä on ilmoitettava työnantajalle välittömästi.

TARKEMMAT SÄÄDÖKSET

Luvun 5 alussa (24 § - 31§) on ergonomiaa, fyysistä, henkistä ja sosiaalista kuormittavuutta sekä eräitä muita työn vaaroja koskevia säännöksiä. Uusia säädöksiä ovat mm. näyttöpäätetyö, väkivallan uhka, yksintyöskentely ja häirintä. Opettajan työn ergonomiasta löytyy tutkimustietoa mm. osoitteessa www.ttl.fi/ttl/osasto/kattl/tutkimus/opettaja.pdf

Terveydelle haitallinen häirintä ja epäasiallinen käytös (18§, 28§)

Jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheutuvaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissä olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi.

Työnantajan, työterveyshuollon ja työntekijäpuolen yhteistyössä laatima menettelytapaohjeisto konfliktitilanteiden ratkaisemiseksi ja sen saattaminen tietoon kaikille esimiehille ja työntekijöille on väline, josta on todettu olevan apua sekä ennalta ehkäisevässä mielessä että vaikeiden työilmapiiri ongelmien ratkaisemisessa.

Työntekijän kuormittuminen (25§)

Jos työntekijän todetaan kuormittuvan työssään hänen terveyttään vaarantavalla tavalla, työnantajan on ryhdyttävä asiasta tiedon saatuaan tarvittaviin toimenpiteisiin.

Työterveyshuoltolain (1383 / 2001) mukaan työntekijällä on tietyin edellytyksin velvollisuus osallistua työkykynsä selvittämiseen. Tällainen terveystarkastus on suoritettava yhteisymmärryksessä työntekijän kanssa. Työntekijällä on myös oikeus perustellusta syystä pyytää selvitys työkuormituksestaan. Opas työn kuormittavuuden arvioimiseen "Kuorma kevyemmäksi" www.mol.fi/jaksamisohjelma/

Väkivallan uhka (27§)

Säännöstä sovelletaan työhön, johon liittyy ilmeinen väkivallan uhka. Tällöin työolosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhkatilanteet ehkäistään ennakolta. Työpaikalla on laadittava menettelytapaohjeet sekä varmistettava turvallisuusjärjestelyt ja mahdollisuus avun hälyttämiseen

Säännöksellä on tähdätty lähinnä sellaisten työpaikkojen turvallisuuden varmistamiseen, joissa tutkimusten mukaan väkivallan uhka on ilmeisin. Päiväkoti, koulu tai oppilaitos eivät ole olleet näiden joukossa, mutta niissäkin on esiintynyt uhkatilanteita. Osallisina ovat olleet oppilaat, vanhemmat tai ulkopuoliset tahot. On suositeltavaa, että myös opetustoimeen ja päivähoitoon laaditaan em. ohjeet ja uhkatilanteista ja "vähältä piti" - tilanteista raportoidaan esim. lomakkeella. OAJ on laatinut jäsenten käyttöön mm. väkivaltatilanteita varten "Opettajan pykäläpankin" www.oaj.fi

Rakenteet ja työympäristö (32§ - 36§)

Luvun 5 toinen osa sisältää työpaikan rakenteita ja työympäristöä koskevia yleisiä säännöksiä, joita voidaan täsmentää asetuksilla. Työpaikalla tulee mm. olla riittävästi kelvollista hengitysilmaa, valaistuksen tulee olla riittävän tehokas ja sisäinen liikenne turvallista.

Lisätietoa sisältävät mm. valtioneuvoston päätös työpaikkojen terveellisyys- ja turvallisuusvaatimuksista (728 / 1999) www.finlex.fi, sosiaali- ja terveysministeriön sisäilmaohje 1997 / 1 ja ympäristöministeriön ohje D 2 Suomen rakentamismääräyskokoelmasta vuodelta 1987 www.vyh.fi ja edellä mainituissa TTK:n oppaissa.

Biologiset yms. altisteet (27§ - 40§)

Myös kemiallisista, fysikaalisista ja biologisista tekijöistä ja vaarallisten aineiden käytöstä voidaan säätää tarkemmin asetuksilla. Lain mukaan työntekijän altistuminen biologisille tekijöille on rajoitettava niin vähäiseksi, ettei näistä aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle, turvallisuudelle taikka lisääntymisterveydelle.

STM pyysi keväällä 2002 Työterveyslaitokselta lausuntoa biologisten altisteiden (kuten homeiden) raja-arvojen tieteellisistä perusteista. TTL totesi, että vaikka tutkimus on edistynyt, niin toistaiseksi ei ole pääsääntöisesti mahdollista asettaa työilmalle täsmällisiä raja-arvoja. Työterveyslaitoksella www.ttl.fi on mm. laadittu lomake, jolla voidaan arvioida sisäilmasto-ongelman laajuutta ja oireilevien henkilöiden määrää. Muita toimenpideohjeita on saatavilla useista asiantuntijaorganisaatioista www.ktl.fi, www.allergia.fi, www.sisailmayhdistys.fi, www.take-finland.fi. Kunnissa on myös laadittu ohjeita siitä, miten menetellään sisäilmasto-ongelmissa ja rakennusten kosteusvauriotapauksissa.

Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa tulee huolehtia tilojen akustiikasta (melu ja hälinä) sekä ohjeistaa tarpeellisin turvallisuusmääräyksin haitallisten kemiallisten aineiden käyttö ja myös jätehuolto. Ongelmajätteiden osalta katso www.ekokem.fi

Koneiden ja laitteiden turvallisuus (41§ - 43§)

Rehtorin tai muun esimiehen kannatta luoda kirjallinen järjestelmä, jossa tarpeellisin ohjein ja tarkastuksin huolehditaan koneiden, työvälineiden ja muiden laitteiden turvallisuudesta sekä henkilöstön, myös sijaisten, perehdyttämisestä laitteiden turvalliseen käyttöön. Valtioneuvoston työvälinepäätös (856 / 1998) sisältää ohjeita koneiden ja laitteiden hankinnasta, tuvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta.

Vaaratilanteet ja ensiapu (44§ - 47§)

Työnantajan on työterveyshuollon avustuksella huolehdittava ensiavun järjestämisestä ja annettava ohjeet toimenpiteistä, joihin tapaturman tai sairastumisen sattuessa on ryhdyttävä. Vaaratilanteista ja niihin varautumisesta on säädöksiä myös pelastustoimilaissa ja asetuksessa. Kouluissa, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa on oltava suojele- ja turvallisuussuunnitelmat ja koulutetut suojelehenkilöt. Monissa oppilaitoksissa on laadittu kriisiohjeet, joissa käsitellään myös vakavien tilanteiden jälkihoitoa.

Henkilöstötilat (48§)

Työpaikalla on oltava riittävät ja asianmukaiset peseytymis-, pukeutumis- ja vaatteiden säilytystilat, ruokailu-, lepo- ja käymälätilat sekä muut henkilöstötilat.

TYÖN TURVALLISUUTEEN VAIKUTTAVIEN MUIDEN HENKILÖIDEN VELVOLLISUUDET (56§ - 62§)

Tuotteen valmistajan, maahantuojan ja myyjän velvollisuuksista ja tuotteiden valvonnasta säädetään erikseen. Työturvallisuuslaissa velvoitteita asetetaan mm. suunnittelijalle, koneen tai laitteen asentajalle, käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksen suorittajalle, tavaroiden lähettäjälle ja rakennuksen omistajalle.

RANGAISTUSSÄÄNNÖKSET

Erinäiset säännökset (64 § - 67§)

Lain noudattamista valvovat STM:n alaiset työsuojelupiirit. Viranomaiset voivat tarvittaessa käyttää pakkokeinoja mm. teettää korjauksia työnantajan kustannuksella tai keskeyttää työ, josta aiheutuu välitöntä ja vakavaa vaaraa työntekijöiden hengelle tai terveydelle. Työsuojelupiiri toimii yleensä asianomaisen pyynnöstä. Sieltä annetaan neuvoja ja pyydetään tarvittaessa lausunto työnantajalta, tehdään työsuojelutarkastus työpaikalle ja esitetään tarkastuksen pohjalta toimenpide - ehdotukset työnantajalle, seurataan parannustoimenpiteiden toteutumista ja tehdään mahdollinen ilmoitus lain rikkomisesta syyttäjälle.

Mikäli työsuojelupiiri katsoo, että ilmoitukseen ei ole riittäviä perusteita niin asianomainen voi toimia itse tekemällä rikosilmoituksen / tutkintapyynnön poliisille. Kannattaa kuitenkin varmistaa, että vaatimukselle / syytökselle on riittävä näyttö ja henkilöitä, jotka todistavat asianomaisen puolesta. OAJ:n jäsenistöön kuuluvien tulee ensin olla yhteydessä järjestön lakimiehiin, jotka keskustelevat asianajotarpeesta, avun käytännön toteuttamisesta sekä oikeusturvavakuutuksen (www.sampo.fi) käyttömahdollisuuksista ja ehdoista.

Työneuvoston annettavissa lausunnoista lain soveltamisesta ja tulkinnasta säädetään työneuvostosta ja työsuojelun poikkeusluvista annetussa laissa (608 /1946). Lausuntoja voivat pyytää mm. tuomioistuimet, työsuojelupiirit ja työnantajien ja työntekijöiden keskusjärjestöt.

Työturvallisuusrikkomus (63§)

Työnantaja tai 6 §:ssä tarkoitettu henkilö taikka näiden edustaja (rehtori tai vastaava esimies), joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tässä laissa tai sen nojalla annetussa säädöksessä säädetyn

- 1) käyttöönotto- tai määräaikaistarkastuksen suorittamisen;
  - 2) selvityksen tai suunnitelman tekemisen;
  - 3) suojalaitteen tai henkilökohtaisen suojaimen varaamisen tai asentamisen;
  - 4) työtä koskevan luvan hankkimisen tai ilmoituksen tekemisen;
  - 5) koneen, välineen tai muun teknisen laitteen ja terveydelle vaarallisen aineen käytössä tarvittavan käyttö-, huolto- ja muun vastaavan ohjeen antamisen tai
  - 6) tämän lain nähtävänä pitämisen
- on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, työturvallisuusrikkomuksesta sakkoon.

Samoin tuomitaan henkilö, joka luvottomasti tai ilman pätevää syytä poistaa tai turmelee tapaturman tai sairastumisen vaaran välttämiseksi tarkoitetun laitteen taikka ohje- tai varoitusmerkinnän. Tämä koskee myös työntekijöitä.

Työturvallisuusrikos

Rangaistus työturvallisuusrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 47 luvun 1 §:ssä.

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo työturvallisuusmääräyksiä

2) aiheuttaa työturvallisuusmääräysten vastaisen puutteellisuuden tai epäkohdan taikka mahdollistaa työturvallisuusmääräysten vastaisen tilan jatkumisen laiminlyömällä valvoa työturvallisuusmääräysten noudattamista alaisessaan työssä tai jättämällä huolehtimatta taloudellisista, toiminnan järjestämistä koskevista tai muista työsuojelun edellytyksistä. on tuomittava työturvallisuusrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään enintään yhdeksi vuodeksi.

Vahingonkorvausvastuu

Vahingonkorvausvastuu ja vahingonkorvauslain ns. kanavointisäännös ovat sovellettavana tässäkin kuten muussakin vahingossa, jonka palvelussuhteessa oleva työssä tai siihen kuuluvassa toiminnassa laiminlyönnillään tai tuottamuksellaan aiheuttaa.

Vahingonkorvausvelvollisuuden syntyminen edellyttää tahallisuutta tai tuottamusta (huolimattomuus tai varomattomuus). Työnantajalle on säädetty ensisijainen velvollisuus korvata vahinko, jonka työntekijä on aiheuttanut työssään virheellään tai laiminlyönnillään. Vahinkoa kärsineen tulee vaatia siis korvausta työnantajalta.

Jos kukaan ei ole syyllinen vahinkoon, kyseessä on tapaturma. Luonnollisesti tapaturmaisesti syntyneen vahinkoon ei ole myöskään ulkopuolista vahingonkorvausvelvollista.

Työantajan korvattua työntekijänsä aiheuttaman vahingon sillä on mahdollisuus vaatia maksamaansa korvausta vahingon aiheuttajalta. Riippuen työntekijän tuottamuksesta tai laiminlyönnin vakavuudesta, hän saattaa joutua maksamaan kokonaan tai osittain vahingonkorvauksen työnantajalleen. Jos työntekijä on syyllistynyt vain lievään tuottamukseen tai laiminlyöntiin, vahingonkorvausvelvollisuutta ei ole. Tuomioistuinten ratkaisuihin opetuksen / päivähoitoon yhteydessä sattuneissa vahingoissa on tähän asti aina todettu opettajan tai rehtorin tai vastaavassa asemassa olevien syyllistyneen vai korkeintaan lievään tuottamukseen. Vahingonkorvaus on siten jäänyt lopullisesti työnantajan maksettavaksi.

OAJ:n vastuuvakuutus kattaa opettajan työssään aiheuttaman sellaisen vahingon korvaamisen, jota ei ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä varomattomuudella www.oaj.fi
"Opettajan pykäläpankki"

Lähde:

<http://www.tekninenopettaja.net>